

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-ilor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. OBERAN, G. WEITALL,
N. POLIZU-MIOȘUNESTI, O. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

VESPASIAN ERBICEANU.— *Necesitatea introducerii codului civil român în Basarabia.*

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Curtea de apel din București Secția I.*— Imobil dotal. — Inalienabilitate.— Excepțiuni.— Autorizare de alienare. (Olimpla V. Bossg).

Tribunalul Județului Chișinău, Secția I.— *Faternitate și filiațiune Cercetarea paternității.* — Pensiune de întreținere.— Codul civil rus (Xenia Nichitici cu Gheorghe Dimitriev).

Tribunalul județului Buzău Secția II.— *Ordonanță prezidențială în referențiu.*— Dacă pe această cale se poate ridica soțului administrarea averii dotale (Ida Sibilă cu soțul ei și David Herman).

Necesitatea introducerii Codului civil român în Basarabia

Raportul subcomisiunii de unificare legislativă din Basarabia.

Domnule Ministru,

Subsemnații, membrii în Comisiunea de Unificarea legislativă din partea Basarabiei, avem onoarea a prezenta subcomisiei de unificare a dreptului civil, prezidată de Domnia-Voastră, alăturatul studiu, elaborat de d-l Vespasian Erbiceanu, în care se lămurește atât rolul juridico-legal așa ziselor „legiuri locale basarabene”, aplicate aci, cât și mai ales situația lor față de problema unificării legislative din România.

Studiul ce vi se înaintează, întocmit pe baza unui bogat material de date și informații, culese din arhivele locale, evidențiază pe deplin că actualmente Basarabia, afară de județele Ismail și Cahul, unde a rămas în vigoare codul civil românesc încă de la 1877, și județul Cetatea-Albă, în care se aplică codul civil rus, nu posedă un cod civil al ei propriu zis. Stăpânirea rusească trecută, observând aceeași lipsă, a făcut pe vremuri câteva încercări de colecționare, de sistematizare și modificare a normelor dreptului vechi basarabean, în scop de a înzestra provincia

cu un codice de legi, dar, după cum arătăm mai jos, încercările acestea nu au reușit.

Aceia ce numim noi azi «legiuri locale basarabene», adică vechile colecții pravilnicești ale lui C. Armenopol și A. Donici, nu constituie niște legi oficiale propriu zise, pentru că niciodată ele n'au fost legiferate ca atare nici în Principatul Moldovei, nici prin vre-un act al guvernului central rusec, după anexarea Basarabiei la 1812. Ele alcătuiesc numai niște simple cărți consultative și îndrumătoare pentru cunoașterea și aplicarea normelor dreptului romano-bizantin, care au început a pătrunde în vechea Moldovă încă de pe timpul lui Alexandru Cel Bun.

Toate cazurile țariste, date pe vremuri, referitor la justiția basarabeană (legiferări din anii 1812, 1813, 1818, 1825 și 1828), spun aproape invariabil că justiția civilă se va da conform «legilor și obiceiurilor locale» sau conform «legilor și pronomiilor Moldovei». Legiutorul rus însă evită de a lămuri în ce anume constau legile, pronomiile și obiceiurile locale ale Basarabiei. Toată activitatea guvernului rusec în această privință se reduce la o simplă traducere și imprimare în limba rusă a colecțiilor prescurtătoare de legi bizantine, făcute de C. Armenopol și Andronachi Donici și a Sobornicescului Hrisov al Voevodului Moldovei Alexandru Mavrocordat din 1785 traduceri cari apoi au fost trimise instanțelor basarabene cu indicarea scurtă ca să continue a servi ca călăuză și să rămână mai departe în Basarabia, în lucrarea lor de mai înainte. Deci stăpânirea rusească, în materie de jurisdicție civilă, a menținut în Basarabia, mai mult sau mai puțin nestirbit statu-quo ante. Ori, se știe că în vechea Moldovă, implicit și în Basarabia, justiția se împărțea după următoarele trei norme legale: 1) *obiceiul pământului*; 2) *vechile pravile și hrisoave domnești*, conținând un amestec de obiceiuri de-ale pământului cu principii de drept bizantin; 3) *codicele romano-bizantine (Corpus Juris Civilis și Vasilicalele)*, cuprinse în manualele pres-

curtătoare, din care cel mai uzitat era *Hexabiblosul* lui C. Armenopol. iar după 1814, cartea boerului moldovean Andronachi Donici. Aceste din urmă două cărți, erau întrebuintate de Divanul Apelativ din Iași, numai ca lucrări pur informative și pentru elucidarea principiilor de drept bizantin, ce se agitau în practica judecătorească de atunci. Atât cartea lui Armenopol, cât și aceea a lui Donici, au fost totdeauna socotite în Moldova ca lucrări pravilnicești pur private, pentru consultare, fără de nici-un caracter oficial legal, situație în care ele au fost menținute de guvernul rusesc în Basarabia. Chiar și Senatul din Petrograd (Curtea de Casație rusească), după lungi nedumeriri, a revenit în vremea din urmă la adevăratele principii, recunoscând că colecțiile lui Armenopol și Donici sunt obligatorii pentru instanțele basarabene numai întru atât, întrucât ele redau just normele dreptului romano bizantin, cuprinse în izvoarele sale originale (*Corpus Juris Civilis și Vasilicalele*), la consultarea cărora trebuie neapărat să se recurgă ori de câte ori instanțele judecătorești întâmpină dificultăți, lacune și nedumeriri în aplicarea dreptului civil basarabean.

Astfel fiind, rânduelile uzuale după care se împarte justiția civilă în Basarabia sunt departe încă de a fi fixate, strânse la un loc și codificate. Ele se prezintă astăzi sub același aspect de primitivitate, în aceeași stare șovăitoare și incoherentă, în care se aflau acum 100 de ani și mai bine în urmă, la epoca deslipirii acestei provincii de trupul Bătrânei Moldove. Actualmente, ca și atunci, principiile dreptului civil basarabean se găsesc împrăștiate pe tot cuprinsul teritoriului dintre Prut și Nistru sub forma nebuloasă și nestatornică a obiceiurilor pământului, sau le întâlnim răspândite prin diferite hrisoave domnești și în vastul labirint al codicelor romano-bizantine, acest visternic nesecat de principii juridice și de logică sănătoasă, dar care e atât de incomod și greu de consultat, în izvoarele sale originale grecești și latinești.

Această stare de lucruri este departe de a înlesni mersul regulat și progresiv al justiției. Sub stăpânirea rusească instanțele judecătorești au avut de luptat cu mari dificultăți în această privință, jurisprudența civilă rătăcind foarte adeseori pe căi nesigure și greșite. Pentru a scăpa de încurcătura obiceiurilor pământului și de dificultatea colecțiilor romano-bizantine, magistrații ruși recurgeau la aplicarea în Basarabia a normelor codului civil rusesc, care în mod arbitrar a înlocuit cu chipul acesta materii întregi din colecțiile lui Armenopol și Donici, cu toate că o asemenea procedură era absolut nelegală, nefiind sprijinită pe nici-o dispoziție legală din partea guvernului central din Petrograd.

E-te adevărat că boerimea moldovenească basarabeană, care, spre cinstea ei, în primii ani după anexare nici nu voia să audă de introducerea legilor rusești, a cerut guvernului din Petrograd (vezi pag. 88 și urm. din lucrarea noastră). încuviințarea de a se întreprinde o lucrare serioasă de colecționare, sistematizare și codificare a normelor dreptului moldovenesc în vigoare. După lungi sovăeli și trăgăneli, guvernul țarist a dat ordin guvernatorului de atunci Bachmetiev de a lua măsuri pentru a se salisface cererea boerilor. S'au instituit diferite comisiuni legislative însărcinate special cu elaborarea unui proiect de cod civil pentru Basarabia, pe baza obiceiurilor și legilor locale. Cea mai importantă din aceste comisiuni, a fost cea prezidată de jurisconsultul român Petru Manega, doctor în drept din Paris, chemat expres din Iași, care între anii 1821-1824, a și întocmit în limba franceză, pentru ca să fie înțeles de ruși, un proiect amănunțit, compus din 1517 articole și intitulat „*Projet de Code civil pour la Bessarabie*“.

Lucrările acestor comisiuni, pe care le analizăm cu toate detaliile în capitolul IX al operei anexate, n'au dat rezultatele așteptate, din pricină că, după moartea țarului Alexandru I la 1825, succesorul său Neculai Pavlovici a inaugurat în Basarabia o politică de rusificare sălbatică. Problema legilor moldovenești din Basarabia a fost dată uitării, iar proiectul de cod civil al lui P. Manega, prezentat Ministerului de Interne, grafului Voronțov, pentru cercetare și aprobare, a rămas îngropat și uitat sub praful arhivelor aceluși minister.

Opera lui Manega are o importanță covârșitoare pentru istoria dreptului românesc, deși până acum a rămas cu totul necunoscută literaturii noastre juridice. Ea alcătuește un sistem complet de cod, cuprinzând toate materiile dreptului civil. În multe privințe lucrarea lui Manega se aseamănă cu opera legislativă întreprinsă în România la 1865 sub Alexandru Ioan Cuza, când a fost legiferat actualul nostru cod civil. *Projet de Code civil pour la Bassarabie*, ca și lucrarea legiuitorilor noștri dela 1865, nu reprezintă o sinteză a dreptului cutumier românesc, nu alcătuește o încercare de reconstituire pe baze istorice a vechilor noastre așezăminte și întocmiri juridice. În epoca lui P. Manega ca și posterior la 1865, exista credința în puterea inspirației și în eficacitatea legiuirilor și reformelor de cabin t, care nu dau răgaz legiuitorului să se ocupe din timp cu studiul conștiincios și stăruitor al tradițiilor, al instituțiilor, al moravurilor juridice și al nevoilor poporului băstinaș.

Importanța capitală a operei lui P. Manega constă în aceea că ea alcătuește cea dintâi încercare serioasă

de elaborare pentru poporul moldovenesc a unui cod civil, la curent cu cele mai noi cerințe ale științei și ale tehnicii juridice. *Projet de Code civil pour la Bessarabie* are la baza sa instituțiile dreptului romano-bizantin, și mai ales codul civil a lui Napoleon, care, în epoca lui Manega, alcătuia cea mai strălucită legiuire civilă a Europei. Chiar planul general, repartitia materiilor și titulatura din opera lui Manega, sunt împrumutate din codul civil francez. Dar meritul cel mai de seamă al codificatorului basarabean dela 1821, este că dânsul încă de atunci a întrevăzut în codul lui Napoleon lucrarea legislativă cea mai potrivită și mai adaptabilă la moravurile juridice a poporului moldovenesc, convingere la care au ajuns jurisconsulții din România tocmai în 1865, cu ocaziunea unității legislative înfăptuită sub marele domnitor Alexandru Ioan Cuza.

Faptul că legiuitorii basarabeni încă dela 1821 s'au gândit la oportunitatea introducerii principiilor codului francez în viața juridică a Basarabiei alcătuiește, pentru actuala comisiune de unificare legislativă a României, o indicație serioasă și o dovadă mai mult că codul civil românesc, inspirat de codul lui Napoleon, este singura legiuire civilă, pe baza căreia trebuie să se facă unificarea legislativă a Basarabiei cu România, intercalându-se bine înțeles unele modificări reclamate de moravurile juridice și nevcile poporului moldovenesc. Este surprinzător și regretabil dar că se mai găsesc azi unii basarabeni, necunosători de istoria dreptului propriei lor provincii, cari fac obiecțiuni în contra introducerii codului civil românesc în Basarabia, cod care funcționează deja încă dela 1865 în județele din sudul ei.

De altfel, însă și P. Manega, în vasta introducere scrisă la proiectul său de cod civil, introducere intitulată «*Discours preliminaire du projet de Code civil pour la Bessarabie*», motivează oportunitatea aplicării principiilor codului civil francez în Basarabia pe argumentul foarte puternic că substratul juridic al acestui cod este de origină curat romano-bizantină, care, după părerea lui P. Manega, constituie în acelaș timp și sorgintea capitală a dreptului băstinaș moldovenesc (vezi Cap. X al lucrării noastre). Această din urmă împrejurare servește legiuitorului basarabean drept justificare a împrumuturilor largi ce le face din codul francez pentru proiectul său de cod civil basarabean. În adevăr, în *Projet de Code civil pour la Bessarabie* găsim împrumutate nu numai principii izolate din codul francez, dar capitole întregi sunt decopiate ad-literam din el, precum de pildă sunt capitolele referitoare la succesiuni, care în proiectul lui Manega cuprind 381 articole.

Ast-fel fiind și față de starea justiției civile existente sub ruși și care și azi se resimte încă în Ba-

sarabia, dănuirea mai departe a așa ziselor „legi locale basarabene“, nu mai poate fi îngăduită, căci ele produc o mare tulburare și nesiguranță în administrarea justiției și în valorificarea drepturilor private ale cetățenilor. Noua justiție românească instalată aci, care sub raportul cultural stă pe un nivel mult superior celui existent sub ruși, în dorința ei de a îndruma viața provinciei pe calea dreptății și a legalității, se găsește mult stingerită de starea de lucruri arătată mai sus și de aceea opera de unificare legislativă se cuvine să fie extinsă cu un moment mai curând asupra acestei provincii.

Prezentul raport, compus de D-l Vespașian Erbiceanu, Prim-Președinte al Curței de apel din Basarabia, s'a discutat și s'a admis în ședințele subcomisiei din 9 și 12 Mai a. c.

Vespașian Erbiceanu

Prim-Președinte al Curței de Apel din Basarabia.

P. Crăciunescu și P. Davidescu

Consilieri la aceiaș Curte.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIA I

Audiența dela 16 Martie 1920

Președinția d-lui Ioan Coandă, consilier

Olimpia V. Bossy în contra jurnalului Trib. Ilfov S. I pentru respingerea unei cereri de autorizare.

IMOBIL DOTAL. — INALIENABILITATE. — EXCEPȚIUNI. — DATORII ANTERIOARE. — INSTRUMENTAREA UNUI ALT IMOBIL DOTAL ÎN LOCUL ACELUI GREVAT DE SARCINI ANTERIOARE DOTALITĂȚEI. — VALIDITATE. — ART. 1253 C. CIV.

Expresiunea de «datorii anterioare căsătoriei» din art. 1253 al. 3 c. civ. trebuie înțeleasă în sensul de datorii anterioare nu numai contractului de căsătorie, dar anterioare și epocii dotalității imobilului, cu alte cuvinte datoriile acelea cari deși născute în timpul căsătoriei au precedat însă, relativ la bunul dotal, momentul când el a fost lovit de dotalitate.

Pentru achitarea datoriilor anterioare este permisă vânzarea unui alt imobil dotal decât acela însuși care este grevat de datorii, oridecâteori un interes vădit justifică aceasta, de exemplu obținerea unui preț inesperat pentru un imobil dotal de o valoare intrinsecă și reală mai mică și mai puțin rentabilă decât aceea a unui alt

imobil dotal pentru care s'ar oferi un preț mai desavantajeos și în condițiuni mai oneroase, legea urmărind salvagardarea «valorii dotale».

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de D-na Olimpia V. Bossy, cu consimțământul soțului său V. Bossy, contra jurnalului Trib. Ilfov Secția I cu No. 2427/920 prin care i s'a respins cererea tinzând la obținerea autorizării legale pentru vânzarea casei sale dotale din Bulevardul Lascăr Catargiu No. 74 spre a achita datoriile cari grevau moșia sa dotală Argona din Județul Ilfov și pentru căpătuirea copiilor săi.

Având în vedere că din jurnalul Tribunalului Ilfov Secția I cu No. 7733 din 15 Septembrie 1908, se constată că apelanta a cumpărat cu suma de 88.000 lei, bani dotali, imobilul din Bulevardul Lascăr Catargi No. 74 devenit dotal și a cărui înstreinare se cere astăzi pentru achitarea datoriilor cari grevează imobilul său dotal moșia Argona din județul Ilfov.

Având în vedere că tribunalul ca primă instanță a respins cererea de autorizarea vânzării imobilului din Bulevardul Lascăr Catargi No. 74, dotal al soției, pe motiv că datoriile cari grevează moșia Argona din județul Ilfov, bun dotal al soției, nu sunt anterioare căsătoriei și nici măcar datorii cari grevează imobilul ce petiționara solicită dela justiție a vinde.

Având în vedere că apelanta Olimpia V. Bossy în sprijinul apelului său a invocat dispozițiunile art. 1253 c. civ. cari permitând înstreinarea imobilelor dotale pentru achitarea datoriilor contractate anterior celebrării căsătoriei sau mai exact contractului de căsătorie, cuprinde implicit și datoriile anterioare dotalității imobilului grevat de acele datorii.

Având în vedere că spre a ne da mai bine seama de sensul expresiunii «datorii anterioare căsătoriei» și a ști care este interpretarea ce urmează a se da art. 1253 al 3 c. civ. trebuie să ținem seamă de rațiunea juridică care a inspirat pe legiuitor în redactarea principiului inalienabilității fondului dotal și a excepțiunilor aduse acestui principiu.

Având în vedere că rațiunea care a determinat pe legiuitor a prescrie inalienabilitatea fondului dotal a fost salvagardarea intereselor de familie prin punerea zestre la adăpostul abuzurilor de influență din partea soțului și protecțiunea femeiei contra propriilor sale slăbiciuni, asigurând astfel odată cu conservarea dotei și liniștea familiei.

Având în vedere că principiului inalienabilității dotale legiuitorul a adus mai multe restricțiuni sau excepțiuni, imperios impuse de propriul interes al femeii și familiei sale; că printre aceste excepțiuni

este și aceea prevăzută în art. 1253 al. 3 c. civ. și invocată de reclamanta-apelantă D-na Olimpia V. Bossy.

Având în vedere că deși este adevărat că legiuitorul prin art. 1253 al. 3 c. civ. a voit a enumera limitativ excepțiunile legale la principiul inalienabilității dotale, nevoind a delega judecătorilor puterea și grija de a aprecia dacă este locul, după împrejurările cauzei, de a permite înstreinarea, este totuși necontestat în doctrină și jurisprudență că formula întrebuițată de legiuitor pentru a indica anumite excepțiuni nu trebuie luată ad literam, ci trebuie interpretată în mod larg inspirându-se judecătorii de scopul și intențiunea evidentă care au călăuzit pe redactorii legii în prescrierea principiului inalienabilității dotei.

Având în vedere că în baza acestor principii, este clar și nimeni nu poate contesta extensiunea art. 1253 c. civ. față de datoriile succesiunii, donațiunii și legatului primite de femeia dotală posterior căsătoriei, cu toate că nu este vorba aci de datorii anterioare contractării căsătoriei și nici de datoriile acestora cari au constituit dotă, de exemplu: în caz de succesiune ab intestat survenită în timpul căsătoriei unei femei care și-a constituit în dotă bunurile sale viitoare.

Că, în adevăr, din momentul ce femeia își poate constitui în dotă bunurile viitoare, ea urmează a plăti odată cu intrarea în posesiunea lor — conform principiului *ubi emolumentum, ibi onus* — datoriile (sarcinile) cari le grevează, independent de epoca contractării lor, adică chiar posterior contractării căsătoriei sale, dar anterior momentului care a precedat dotalitatea lor.

Având în vedere că, în afară de aceste ipoteze, este necontestat că imobilele dotale pot fi urmărite pentru delictele și quasi-delictele săvârșite de femeie, căci legiuitorul n'a voit ca faptele sale ilicite să o facă a se bucura de imunitate și tot astfel pentru gestiunea de afaceri a fondului dotal, femeia ne trebuind a se îmbogăți fără cauză în detrimentul acestora cari tocmai au avut grija și diligența de a administra, conserva și fructifica imobilul dotal.

Considerând că, din principiile expuse mai sus, se degajează ideea care trebuie să domine în interpretarea art. 1253 al. III c. civ. și care consistă în aceea că acest articol autoriză înstreinarea fondului dotal pentru datoriile având dată certă înainte ca bunul să fi devenit dotal, cu alte cuvinte datoriile de și născute în timpul căsătoriei, au precedat însă, relativ la bunul în chestiune, momentul când el a fost lovit de dotalitate.

Că, prin urmare, pentru aceste datorii este dotalitatea care fixează momentul anteriorității datoriilor,

iar nu data contractului de căsătorie și aceasta pentru bunul motiv că imobilul nu a putut intra în patrimoniul femeiei și capătă caracterul dotalității decât cu sarcinile (datoriile) inerente lui, cari-l grevau în chiar acel moment, astfel că anterioritatea datoriilor trebuie privită față de epoca dotalității.

Că prin urmare este evident că cuvântul de datorii anterioare din art. 1253 al. 3 c. civ. trebuie înțeles în sensul de datorii anterioare nu numai contractului de căsătorie, dar anterioare și epocii dotalității imobilului.

Considerând că, în cazul de față, imobilul — moșia Argona lotul III parcela IV din județul Ilfov — cumpărat de D-na Olimpia V. Bossy, în momentul când a intrat în patrimoniul acesteia cu caracterul dotalității, în baza convențiunii matrimoniale prin care dânsa își constituia în dotă toate bunurile viitoare, era deja grevat de datoria în suma de 227.000 lei a soțului său V. Bossy, garantată cu privilegiul art. 1737 al. II c. civ. cum și cu aceia a creditului funciar rural în sumă de 125.000 lei, deci aceste datorii sunt anterioare în sensul art. 1253 al. III c. civ.

În ceea ce privește obiecțiunea relativ la înstrăinarea altui imobil dotal în locul aceluia grevat de sarcini anterioare dotalității:

Considerând că este constant în doctrină și jurisprudență că instanțele judecătorești pot autoriza, pentru achitarea datoriilor anterioare, vânzarea unui alt imobil dotal decât acela însuși care este grevat de datorii, ori de câte ori un interes vădit justifică aceasta, de ex: obținerea unui preț inesperat pentru un imobil dotal de o valoare intrinsecă și reală mai mică și mai puțin rentabilă decât aceia a unui alt imobil dotal, pentru care s'ar oferi un preț mai desavantajos și în condițiuni mai oneroase;

Considerând că această interpretare reese neîndoios și din textul art. 1253 al IV c. civ. care vorbește de înstrăinarea „imobilelor“ dotale fără distincțiune dacă sunt sau nu grevate de sarcini, cum și din împrejurarea că tot acest articol permite înstrăinarea imobilelor dotale pentru facere de mari reparațiuni. Or, în caz de reparațiuni făcute numai unei porțiuni a imobilului dotal, se permite alienarea întregului imobil, iar nu numai a porțiunii imobilului care a necesitat facerea reparațiunilor în cazul că imobilul nu se poate desmembra și vinde numai pentru acea parcelă; de unde concluziunea că nu numai ceia ce este afectat de sarcini trebuie necesarmente să fie înstrăinat, ci și părțile cealalte ale imobilelor.

Având în vedere că motivul invocat în doctrină pentru a justifica substituția imobilelor dotale când este vorba de înstrăinarea lor pentru achitarea datoriilor, este acela că, ceia ce a preocupat în primul rând pe legiuitor în edictarea prohibițiunii din art.

1253 c. civ. a fost salvagardarea și conservarea «valorei dotale» înconjurând-o de toate garanțiile necesare, iar nu pur și simplu conservarea fondului dotal;

Având în vedere că, în speță, imobilul dotal urban din București, a cărui înstrăinare apelanta Olimpia Bossy o cere, deși de o valoare intrinsecă minimă, cumpărat fiind cu 88.000 lei, a dobândit însă din cauza împrejurărilor actuale economice o valoare venală și o plus-valută considerabilă cu mult superioară imobilelor rurale, astfel că prin vânzarea sa, nu numai că se va conserva întreg și intact fondul dotal, dar îi va mări valoarea prin achitarea datoriilor cari-l afectă, degrevarea de sarcini a moșiei Argona ce cu modul acesta va rămâne liberă și în consecință fondul dotal mărit chiar și în tot casul suficient garantat și la adăpost de orice pericol.

Că astfel fiind, cererea este fundată și cată a ti admisă.

Considerând că vânzarea acestui imobil dotal va trebui însă, din cauza dotalității sale, să fie făcută în conformitate cu prescripțiunile art. 1253 c. civ. dela vânzările publice, iar surplusul de bani ce va rămâne după achitarea sarcinilor cari grevează moșia Argona vor deveni dotali și ca atare vor fi depuși la Casa de Depuneri, pe numele soției Olimpia V. Bossy, iar recipisa în conservare la Tribunalul Ilfov Secția I-a unde se găsește pendinte administrarea fondului dotal.

Că astfel fiind, apelul de față este întemeiat și ca atare urmează să fie admis.

Pentru aceste motive, redactate de dl consilier Al. Nicolau, admite apelul și cererea de autorizare.

Semnafi: Ioan Coandă, Al. Nicolau, S. Tipei, T. Magheru.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI CHIȘINAU S. I

Audiența dela 17 Martie 1921

Președinția D-lui C. Panait-scu prim-președinte

Xenia Nichitici cu Gheorghe Dimitriev Nicolau

PATERNITATE ȘI FILIAȚIUNE.—CERCETAREA PATERNITĂȚII.—PENSIE DE ÎNTREȚINERE.—ART. 307 C. CIVIL ROMÂN.—ART. 132⁴ CODUL CIVIL RUS.

Codul civil rus, în urma modificărei dela 3 Iunie 1902, punând prin art. 132⁴ îndatorire tatălui unui copil născut în afară de căsătorie să-i plătească întreținere până la majoritate, urmează că prin aceasta implicit permite și căutarea paternității, căci altfel dreptul acesta al copilului natural nu s'ar putea valida și ar deveni iluzoriu.

No. 102.—Admisă în parte acțiunea intentată de către Xenia Nichitici în proces cu Gheorghe Dimitriev Nicolau.

Asupra acțiunii intentată de Xenia Nichitici, domiciliată în Chișinău, str. Voznezenska No. 26, cu petiția înreg. la No. 12454, din 3 Septembrie 1920, prin care a chemat în judecată pe Gheorghe Dimitriev Nicolau, cu domiciliul în Chișinău, str. Muncescaia, casa lui Toma Tărăță No. 171, pentru a fi obligat să plătească minimum suma de 200 lei lunar, pentru fetița Lidia, născută în timpul viețuirii cu dânsul.

Ascultând susținerile și concluziile părților prin avocații lor și văzând dovezile ce s'au administrat.

Având în vedere că, după cererea reclamantei, și în sprijinul acțiunii ce s'a intentat, s'a admis proba testimonială prin jurnalul dela 27 Octombrie 1920, pentru a stabili că, pârâtul a primit pe reclamanta în casa sa și au dus un trai comun, fără căsătorie și că din această conviețuire manifestă, s'a născut copilul, pentru care solicită cheltuelile de întreținere, fiind femeie săracă, pârâtul tăgăduind dela început că ar fi avut relațiuni intime cu reclamanta, în do. vada acestei susțineri și că nu i-a promis să o ia în căsătorie, a cerut proba cu martori, pentru a înlătura afirmațiunile reclamantei, contra probă care i s'a admis prin jurnalul dela 8 Decembrie 1920.

Considerând că, în zilele de 4 Decembrie 1920 și 14 Martie 1921, s'a ascultat de d-l supleant C. Sp. Popescu, cele două serii de martori propuși de reclamantă și anume: Maria Leznic, Ileana Țurcan, Ignat Udovicenco, Ana Pantelievna, Ana Blajim și Pelaghia Melincov, din depunerile cărora rezultă lămurit, că reclamanta Xenia Nichitici a trăit cu pârâtul Gheorghe Nicolau, vre-un an și jumătate, în casa părinților săi și că i-a promis că o va lua în căsătorie, că în toamna anului trecut, 1920, după ce reclamanta a făcut toate preparativele pentru desăvârșirea căsătoriei, pârâtul a părăsit pe reclamanta, fără nici un motiv și că din viața ce au dus în comun mai înainte, s'a născut la 6 Iunie 1920, copilul Lidia, așa cum se vede și din extrasul registrului matricol depus la dosar; deasemenea din depunerile aceluiași martori se mai constată, că pârâtul a trăit vre-o 7 ani cu reclamanta și că înainte de războiu a mai avut și alți copii cu dânsul, cari au murit.

Considerând că, pârâtul a adus doi martori pe Alexandru Purcel și Eugenia Gârlea, cari fiind audiați, cel dintâiu la 31 Ianuarie 1921 și cel de al doilea la 14 Martie 1921, tot de d-l supleant delegat cu această lucrare, au făcut mărturisiri contrare ale martorilor reclamantei, cu deosebire cea din urmă, care spune că pârâtul n'a avut relațiuni cu reclamanta și în plus că a mai trăit și cu alte persoane, toate aceste afirmațiuni însă nu corespund adevărului, fiind interesate, cum arată martora Ana Pantelievna, deoarece însăși martora Eugenia Gârlea a propus recla-

mantei, cu un anumit scop nefindoios, pentru a se împăca cu pârâtul în schimb să-i dea 500 lei ea personal și 500 lei pârâtul, încât nu inspiră nici o încredere, și nu se poate pune nici un temei.

De altfel, reclamanta pentru a pune în evidență circumstanțele trailui comun, ce l'a avut cu pârâtul, a depus cu petiția înreg. la No. 3203 din 3 Martie 1921, o fotografie a ambelor părți, din care, după felul curat de îmbrăcăminte și ținuta care o au, denotă complect, că pârâtul a avut pentru reclamanta gândul așezării unei vieți conjugale durabile, prin contractarea unei căsătorii, singura formă care nu era îndeplinită, nefiind preocupat în acel moment decât de acest lucru, căci altminteri era greu de admis pentru o persoană ca pârâtul, care după aparență, poate fi un bun cunoscător al oamenilor, să se fotografieze cu o femeie, față de care să nu poarte nici o considerațiune alta, de cât aceea a unei femei cu o purtare dubioasă și cu care să aibă simple relațiuni pasagere.

Apoi, pe lângă această concluzie, la care se ajunge cu ușurință, din prezentarea acestei fotografii, ea mai este și un mijloc de dovadă peremptoriu de reaua credință, de care este animat pârâtul, contra reclamantei, când a susținut înaintea Tribunalului în ședința dela 27 Octombrie 1920, că n'a avut nici o legătură cu reclamanta și că nu i-a promis să o ia în căsătorie.

Considerând că, principial și formal, în codul civil rus, cercetarea paternității nu este interzisă prin vre un text de lege expres, așa cum se găsește edictat de codul civil român în art. 307 și cum a fost în codul civil francez art. 340, până la legea de la 16 Noembrie 1912, care autoriză această cercetare în oarecare cazuri, chiar pentru copiii născuți mai înainte.

Că în țările unde cercetarea paternității nu este permisă, situațiunea copiilor naturali a ajuns una din problemele juridice și sociale importante și la ordinea zilei, deoarece prohibițiunea aceasta categorică, de a nu îngădui căutarea tatălui unui copil, atunci când sunt dovezi îndestulătoare care l'indică, pe motiv de moralitate și a evita unele afaceri scandaloase, în loc să adueă un real folos societății în aplicațiunea acestui principiu învechit de drept strict și care se trage dela marea revoluție din Franța, din contra, experiența îndelungată arată că pune la alăpost pe acele persoane care uită și se eschivează dela datoriile lor morale și naturale și lasă pe aceste ființe slabe, fără nici un ajutor în viață și la voia întâmplărei, lipsite adesea chiar de strictul necesar, într'o epocă când ori-ce neîngrijire constituie un act de adevărată lipsă de simțământ uman.

Că, din acest punct de vedere, în codul civil ger-

man (art. 1708 și urm.), se întâlnesc dispozițiuni înțelepte, după care copilul natural are asigurată întreținerea dela tatăl său până la etatea de 16 ani.

Că și în codul civil rusesc, sunt înscrise în urma modificării dela 3 Iunie 1902, aproape aceleași dispozițiuni umane, pentru copiii născuți în afară de căsătorie în art. 132^a, după care tatăl este dator, potrivit cu averea sa și cu situația mamei copilului, a purta cheltuielile pentru întreținerea copilului, dacă are nevoie, până la majoritate.

Considerând, însă, că prescripțiunile codului civil rusesc, care probabil că sunt luate după codul civil german în această materie, deși conțin un pas mai departe, spre rezolvirea deplină a unei chestiuni sociale așa de gravă, în comparație cu legea civilă română, totuși și el cuprinde o omisiune, care este trecută în codul civil german în art. 1717, după care se poate deslega întrebarea: cum se poate dovedi cine este tatăl copilului natural? și care hotărăște, că se consideră ca atare, acela care a avut relațiuni sexuale cu mama copilului, în perioada concepțiunii, afară dacă nu și altul a avut relațiuni cu ea în această perioadă.

Că de vreme ce codul civil rusesc, pune îndatorire tatălui unui copil născut în afară de căsătorie, să-i plătească întreținerea până la majoritate, consecvent cu el însuși, desigur că permite și căutarea paternității, căci, altfel, dreptul acesta al copilului natural nu s'ar putea valida și ar deveni iluzoriu, dacă în apărare, tatăl, dovedit cu acea probabilitate, pe cât omenește este posibil, mai cu seamă când ai de a face cu un om de rea credință, poate să invoace interzicerea cercetării paternității și intenționat înlătura cu chipul acesta ceea ce legea a statornicit ca protecțiune, într-o oarecare măsură, pentru copiii naturali.

Că, a presupune că măsurile luate de codul civil rusesc, se referă numai la cazul unei recunoașteri voluntare a tatălui unui copil natural și a nu aplica aceleași măsuri și pentru ipotezele mai numeroase ale unei recunoașteri forțate sau judiciare, este a face o distincțiune, pe care legea n'o prevede;

Că, afară de aceasta, ori care ar fi recunoașterea, fie cea de bună voe, sau silită pe cale judiciară, copilul natural nu capătă drepturi în averea patrimonială a tatălui, atât după codul civil rus (art. 132^a)

ca și după codul civil german, dacă formalitatea legitimării nu este efectuată;

Considerând că, după dovezile care s'au administrat din partea reclamantei și în combatere din partea pârâtului, face convngere tribunalului, că copila Lidia este născută din legăturile intime, ce au existat o bună bucată de vreme între ei, cu deosebire în momentul concepțiunii și care nu poate fi altul, de cât acela de 299 zile în urma lui 6 Iunie st. v., 1920, data nașterii acestei copile și în care timp nu s'a stabilit precis cu nimie, că reclamanta a trăit și cu altă cineva;

Că, așa fiind, pentru pârâtul Gheorghe D. Nicolau, tatăl acestei fete, născută în afară de căsătorie revine și datoria legală de întreținere a acestui copil, și la care trebuie să fie obligat;

Că prin acțiune, de către reclamantă se fixează suma de 200 lei pe lună ca întreținere și cum averea ce posedă pârâtul nu este dovedită, simpla alegațiune în scris din acțiune, că exercită comerț de vin, ne-sprrijinită legal pe altă ceva, nu este suficientă pentru a admite întreagă această sumă, în cât în lipsă de elemente sigure de determinare, în aprecierea sa Tribunalul, ținând seama și de situațiunea socială a părților, fixează suma de una sută lei lunar cheltueli de întreținere, care se vor plăti de pârâtul Gheorghe D. Nicolau reclamantei Xenia Nichitici, pentru copila Lidia, cu începere dela data acțiunii, astfel cum se cere, până la majoritate, dacă starea sa materială nu se va schimba;

Apreciind și asupra cererii de cheltueli de judecată, Tribunalul pe baza art. 868 pr. civ. rusă, le fixează la suma de 400 lei, ce se va plăti reclamantei de pârât.

Pentru aceste motive, redactate de d-l prim-presedinte C. Panaitescu, admite în parte acțiunea.

Semnați: C. Panaitescu, P. Avramescu.

TRIBUNALUL JUD. BUZĂU, SECȚIA II-a

Audiența dela 12 Noembrie 1920

Președinția D-lui Traian Orleanu, judecător

Ida Sibilia cu soțul și Daniel Herman

ORDONANȚĂ PREZIDENTIALĂ ÎN REFERENȚĂ.—DACĂ PE ACEASTĂ CALE SE POATE RIDICA SOTULUI ADMINISTRAREA AVEREI DOTALE.—ART. 60 PR. CIVILĂ.—ATT. 1233 ȘI 1271 C. CIVIL.

Înțelesul ce urmează a se atribui textului art. 66 bis pr. civilă neputând fi altul de cât de a înlătura pe cineva care împiedică exercițiul unui

drept, aplicarea lui nu-și mai poate avea rațiune atunci când e vorba de drepturi cari vin în conflict unul cu altul, de oare ce din momentul acesta conflictul devine un litigiu în care urmează a se administra probe, a se discuta principiile de drept și a se aprecia faptele.

Ast-fel, pe cale de ordonanță prezidențială nu se poate ridica soțului dreptul de administrarea averii dotale în timpul căsătoriei, afară numai dacă prin contractul dotal soția și-ar fi rezervat administrația a parte din averea sa și ar fi împedată în aceasta de soțul său.

Admisă în parte cererea făcută de D-na Ida Sibilă de a se obliga Daniel Herman a-i achita o treime din chiria ce urmează a se plăti.

Tribunalul,

Asupra cereri făcută prin petițiunea înregistrată la No. 15372 | 920 de către D-na Ida Sibilă.

Având în vedere că prin această petițiune se cere ca printr-o ordonanță prezidențială, să se oprească d. Daniel Herman, chiriașul imobilului petiționarei și concesionarul dreptului de farmacie din Buzău, str. Tarpelui, de a mai plăti pe viitor chiria soțului petiționarei, anume Donato Sibilă.

Având în vedere că, d-na Ida Sibilă motivează cererea sa: 1) pe actul dotal făcut de notarul Benjamin Svatisi, din Sibiu în ziua de 19 Septembrie 1913 și prin care își constituie ca dotă la trecerea sa în căsătorie cu d-l Donato Sibilă între altele imobilul și dreptul de farmacie arătat mai sus și al 2) pe faptul că, soțul a părăsit încă de acum doi ani, lăsând o fără nici-un fel de mijloc de existență;

Având în vedere că, în esență, prin cererea sus indicată, petiționara tinde ca pe cale de ordonanță prezidențială să ia din mâna soțului administrarea averii dotale;

Având în vedere că, conform art. 66 bis procedura civilă, pentru a se putea emite o ordonanță prezidențială se cere două condițiuni: 1) să fie vorba de păstrarea unui drept, care s'ar păgubi prin vre-o întârziere; și al 2) să fie vorba de un caz urgent.

Considerând că, singurul drept pe care femeia dotală ar mai putea sprijini o cerere de a se lua din mâna soțului administrarea averii dotale este acela ce naște pentru soție din obligațiunea soțului de a subveni la sarcinile căsătoriei, conform art. 1233 cod. civil.

Considerând, că alături de acest drept există și

dreptul soțului de a administra averea dotală în tot timpul căsătoriei, drept care nu poate înceta decât în cazurile în care dota urmează a fi restituită, adică în cazurile prevăzute de art. 1271 cod. civil;

Că, așa dar, dreptul femeii rezultat din obligațiunea soțului de a subveni la sarcinile căsătoriei, vine în conflict cu dreptul soțului de a administra averea dotală în timpul acestei căsătorii, conflict care nu poate fi vidat pe cale grațioasă a unei ordonanțe prezidențiale, ci pe cale contencioasă;

Că, în adevăr, înțelesul ce urmează a se atribui textului art. 66 bis pr. civilă, neputând fi altul decât de a înlătura pe cineva care împiedică exercițiul unui drept, aplicarea lui nu-și mai are rațiunea de a fi, oricâteori este vorba de drepturi cari vin în conflict unul cu altul, deoarece din momentul acesta conflictul devine un litigiu în care urmează a se administra probe, a se discuta principiile de drept și a se aprecia faptele;

Că, așa fiind, pe cale de ordonanță prezidențială nu se poate ridica soțului dreptul de administrarea averii dotale în timpul căsătoriei și deci cererea făcută de Ida Sibilă urmează a fi respinsă;

Având în vedere însă că, din contractul de dotă rezultă că, soția și-a păstrat dreptul de a primi în timpul căsătoriei o treime din venitul averii dotale;

Considerând că, acest drept nu vine în conflict cu dreptul de administrare a soțului, el rezultând din convențiunea părților,

Considerând că, împrejurările de fapt invocate de Ida Sibilă că, a fost părăsită de soțul său și lăsată fără cele necesare existenței, încasând în întregime veniturile pe trecut, pot fi considerate ca piedici destul de temeinice a exercițiului dreptului ce îl are soția de a încasa o treime din veniturile dotale.

Că, mai mult decât atât, situațiunea precară în care aleagă petiționara că se află, constituie unul din cazurile grabnice, care pot legitima o ordonanță prezidențială în sensul art. 66 bis pr. civ.

Că, așa fiind, cererea D-nei Ida Sibilă urmează a fi admisă din acest punct de vedere și a obliga pe D-l Daniel Herman ca în viitor să plătească o treime din chiria caselor și a dreptului de farmacie D-nei Ida Sibilă, ce a închiriat de la soțul acesteia Donato Sibilă.

Pentru aceste motive, admite în parte cererea.

Semnat, Traian Orleanu.